METSÄTALOUS

Tuuri sattui kodilleen, kun kunnanjohtaja oli kotimaisen energian puolella. **TUOMO TURUNEN, ENON ENERGIAOSUUSKUNTA**

Hakelämmölle on vielä tilausta

Enon energiaosuuskunta jakoi kokemuksiaan Lapin maaseutuyksikön hankkeen opintomatkalaisten kanssa, koska pohjoisessa on paljon potentiaalia paikalliselle energiantuotannolle.

JOENSUU (MT)

”Puu ei ole meiltä loppunut ikinä, vaikka sitä alkuun pelättiin”, esittelee **Tuomo Turunen** Enon Energiaosuuskunnan toimintaa Lapista saakka saapuneille opintomatkalaisille.

Rovaniemeläinen projektipäällikkö **Reijo Väisänen** luotsaa Hyvillä käytänteillä Lapin bioenergia-ala kasvuun -hanketta. Hän kertoo, että vierailun tarkoitus on kuulla, mitä virheitä ei ainakaan kannata tehdä.

”Lapissa on jo hakeosuuskuntia, mutta yhtä lailla siellä on vielä potentiaalia perustaa uusia yhtiöitä ja voimaloita. Meillä Lapissa ehkä julkisen hallinnon rooli on perinteisesti ollut isompi kuin muualla Suomessa. Suuriin sähköyhtiöihin on luotettu, että ne hoitavat homman”, Suomen metsäkeskuksen Lapin alueyksikössä työskenlevä Väisänen kertoo.

Metsäpalvelu Turunen Oy:tä Enossa päätyökseen johtava Turunen puolestaan on ollut perustamassa nyt noin 50 jäsenen Enon energiaosuuskuntaa ja hankkii nykyisellään oman yhtiönsä kautta puuta myös osuuskunnan tarpeisiin ja myy muutoinkin työpanostaan osuuskunnalle.

Tuuriakin tarvittiin

”Urakointisopimukset kannattaa laatia niin, että niihin jää yrittäjäriski. Meidän laitoksenhoitajista, jotka myyvät osuuskunnalle palveluksiaan, kaksi on joutunut kiistoihin verottajan kanssa. Työtä on pidetty liian säännöllisenä ja riskittömänä”, Turunen selvittää.

Hakelämmityksen taustalla on tuolloin vielä itsenäisen Enon kunnan strateginen päätös, jolla kunta alkoi vähitellen siirtyä kotimaiseen energiaan.

”Tuuri sattui kodilleen, kun kunnanjohtaja oli kotimaisen energian puolella”, myhäilee Turunen.

Kunnille maksuaikaa

Alkuun Enossa kunta rakensi koulua ja liikuntatiloja varten oman lämpölaitoksensa vuonna 2000. Sittemmin osuuskunta osti sen ja rakensi yhdysputken oman ja kunnan laitoksen välille.

Vuonna 2001 rakennettiin kolmas yhden megawatin laitos silloisen Enon toiseen taajamaan Uimaharjuun. Nyt Uimaharjussa on yhteensä kahden megan laitos, joka polttaa öljyä varavoimana.

Osuuskunta rakensi vuonna 2004 kolmannen lämpölaitoksen Enon taajamaan. Sen kokoluokka on kaksi megawattituntia.

”Kun rakennatte lämpövoimaloita, muistakaa riittävän isot terminaalivarastot hakkeelle ja viikon varasto öljyllekin olisi hyvä”, Turunen neuvoo.

Yksi keino saada kunta myötämieliseksi lämpöosuuskunnalle on antaa sille maksuaikaa liittymismaksuun esimerkiksi kymmenen vuotta 4–6 prosentin korolla.

”Sillä keinoin saimme kunnalta takauksen lainalle, mikä pudotti ratkaisevasti korkoa.”

JARNO ARTIKA

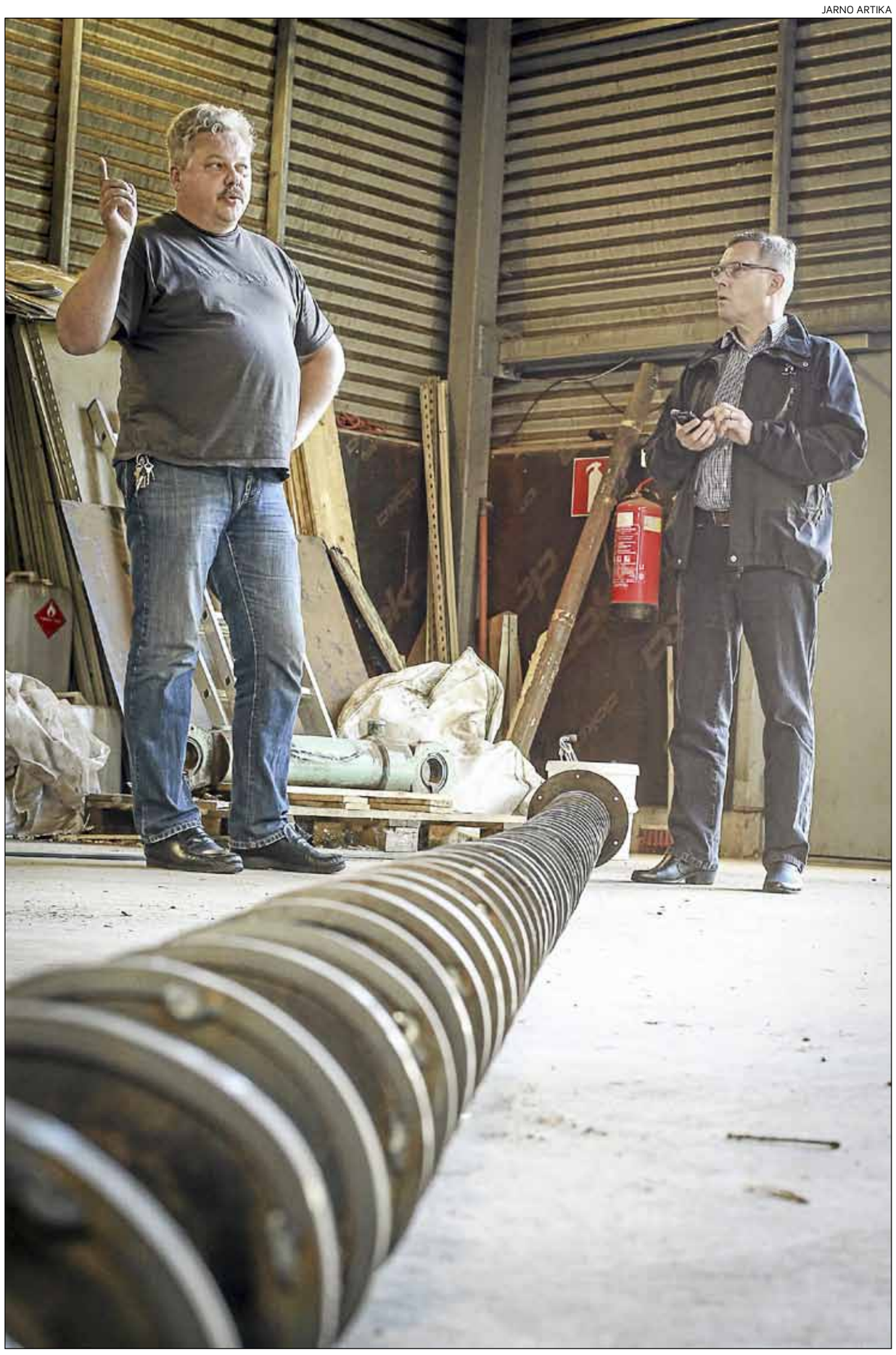

Tuomo Turusella on pitkä kokemus energiaosuuskunnista sekä metsäpuolen ostohankinnoista, logistiikasta ja hallintopalveluista. Vinkkejä kuulemassa on projektipäällikkö Reijo Väisänen. Etualalla oleva tuhkan kuljetin eli tuhkaruuvi oli kesähuollossa.

Seppo Kaaretkoski kuunteli kiinnostuneena, kun käyttöpäällikkö Vesa Mutanen esitteli lämpökattiloiden kesäisiä huoltotoimenpiteitä. Taustalla Reijo Väisänen ja Mika Lohiniva.

Tieto on hajallaan

Vierailulla todettiin, että tieto on valtavasti netissä, mutta se on hajallaan. Laitetoimittajat kertovat omasta näkökulmastaan ja käyttäjät omastaan.

Sodankyläläinen **Seppo Kaaretkoski** rakensi vuosi sitten oman pienen lämpökeskuksensa vanhalle koululleen, jossa tarjoaa matkailupalveluita.

”Siellä on 80 kilowatin kattila, joten siruseltahan se tuntuu tämän kahden megawatin kattilakokonaisuuden rinnalla”, Kaaretkoski kertoi Enon voimalan kattiloiden pesiin kurkkiessaan.

Hän vaihtoi innokkaasti kokemuksia Enon voimalan käyttöpäällikön **Vesa Mutasen** kanssa, joka on myös kotiinsa rakentanut 50 kilowatin voimalan.

Osuuskuntamallin hyvinä puolina pidettiin ison joukon ihmisiä sitoutumista hankkeen taakse, mutta huonona puolena sitä, ettei laajentumista uskalleta helposti toteuttaa ellei mukana ole ”muutamaa hullua”, kuten Turunen veisteli.

Enon energiaosuuskunnalla velat olivat suurimmillaan kaksi miljoonaa, mutta se on velaton ja pystynyt maksamaan jälkitiliäkin hakettaneille osakkailleen.

LIISA YLI-KETOLA

TURUSEN VINKIT

Hakelämpövoimala

Energiapuukasat kannattaa tehdä mahdollisimman korkeiksi.
Peittäminen parantaa laatua.
Mitä pienempi laitos, sitä tärkeämpää on hakkeen laatu. Rankapuu parempaa kuin latvusmassa.
Terminaalivarastoon saa tarvittaessa vieraan hakkurin töihin, siksi puuta pitää olla varastossa.
Voimalaan kannattaa rakentaa korkea piippu, jotta savuhaitta minimoituu.
Seinät on hyvä rakentaa riittävän väljiksi lisäkattilalle. Tarpeeksi tilaa myös hakevarastolle.
Pakkasjaksoja varten öljyä oltava 7 päivän säiliöllinen.
Jo kaavoitukseen pitää pyrkiä vaikuttamaan, jotta tontti on riittävän iso ja sijainniltaan keskeinen.
Puun saantia ei voi laskea pelkästään jäsenten varaan. Enossa 90 prosenttia ostetaan pystykaupoilla, korjuu hoidetaan itse. Kuorma-autoyrittäjä hoitaa haketuksen.
Hakkeen keskikosteus on 35 prosenttia. Kesällä voi tietoisesti polttaa märempää puuta, ettei kattila ylikuumene.
Kattilan puhdistus tärkeää lämmön hävikin pienentämiseksi. Noin kahden kuukauden välein.
Varavoimaksi tarvitaan polttomoottorit, jottei sähkökatkoksilla synny ylilämmön vaaraa. Dieselmoottorin pyörittämillä pumpuilla lämpö ajetaan verkkoon.
Tuhka hyödynnetään metsälannoitteena. Tuhkaa syntyy satoja kuutioita vuodessa. Eviran tarkastuksiin varauduttava.

Sellun ja paperin hinnat vuoden ajalta

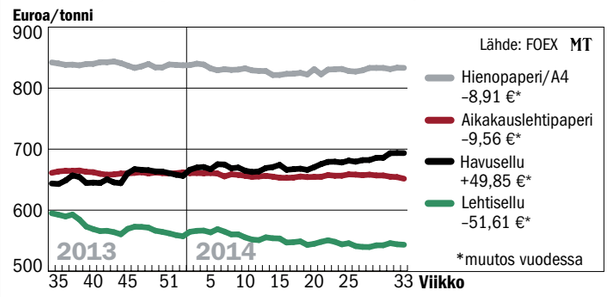

Havusellulle riittää kysyntää

Paperiteollisuuden tuotteiden hintojen lasku on jatkunut tänä vuonna tasaisesti. Poikkeuksen tekevät havusellu ja sanomalehtipaperi, joiden hinnat ovat nousseet vuoden alusta.

Havusellun hinta on noussut vuoden alun jälkeen 27 eurolla tonnilta. Lehtisellun hinta on pudonnut vastaavasti 21 eurolla, mikä on kasvattanut sellulaatujen hintaeron 150 euroon tonnilta.

Viime aikoina sellun hinnat ovat pysyneet ennallaan tai laskeneet lievästi.

Metsäteollisuutta seuraavan Foexin mukaan havusellun hyvä kysyntä ja hinta selittyy pienillä varastoilla. Kesällä varastot pysyivät kurissa, kun sellutehtailla oli huoltoseisokkeja ja niiden jälkeisiä käynnistysvaikeuksia.

Kysynnän ja tarjonnan tasapainoa auttaa myös, ettei uusia havusellulinjoja ole juuri rakennettu.

Paperin kysynnän heikkous selittyy vaisulla talouskasvulla. Siltä osin myönteinen uutinen on, että paperin kulutus ei enää vähene Euroopassa yhtä nopeasti kuin ennen.

Myös pakkauskartongin hinnat laskivat kesällä. Foexin mukaan elokuun alku näyttää paremmalta ja tehtaiden tilauskirjat ovat täydempiä kuin vuosi sitten. Hinnoissa se ei vielä näy.

JARMO PALOKALLIO

Puun tuonti satamiin tammi–kesäkuu 2014, 1 000 m³

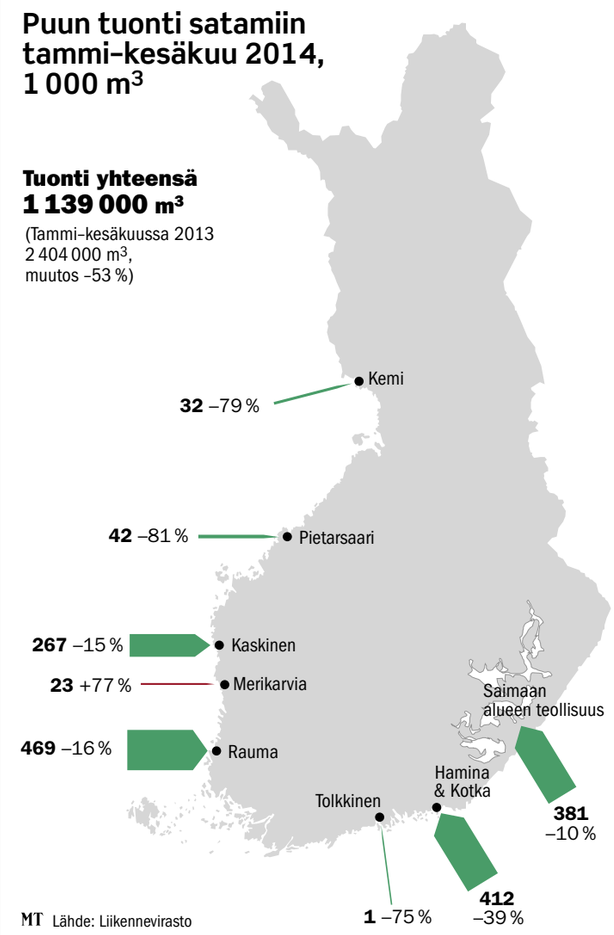

Puun tuonti satamiin puolittunut

Puun tuonti satamiin puolittui alkuvuonna. Tammi-kesäkuun tuonti jäi 1,1 miljoonaan kuutioon. Viime vuonna puuta tuotiin vastaavana aikana 2,4 miljoonaa kuutiota.

Eniten puuta tuotiin Raumalle, lähes puoli miljoonaa kuutiota. Siellä tuonti väheni 16 prosenttia. Seuraavaksi eniten vesitse tuotua puuta tuotiin Haminan ja Kotkan kautta.

Kolmanneksi eniten puuta tuotiin laivalla Saimaan alueen teollisuudelle.

MT

METSÄSTÄ LYHYESTI

WWF: EU ei saa kuriin laitonta puukauppaa

WWF:n arvion mukaan Euroopan unioni ei ole saanut kuriin laitonta puukauppaa. Viime vuonna voimaan astui asetus, jonka mukaan unionin alueelle puuta tuovien on pystyttävä osoittamaan, mistä puu tulee.

Useat maat eivät ole muuttaneet lainsäädäntöään asetuksen mukaiseksi.

Puurakentamisen ohjeet päivitettiin

Puuinfo, Talonrakennusteollisuus ry ja Mittaviiva Oy ovat päivittäneet puurakentamisen ohjeet.

Ne on tarkoitettu rakennustuotannon työmenetelmäohjeiksi, ja niihin liittyy keskeisesti puurakentamisen sääsuojaus.

Ohjeet vastaavat erityisesti puukerrostalojen rakentamisen haasteisiin. Ne kattavat nyt myös esivalmistetut teolliset järjestelmät kuten suurelementti- ja tilaelementtirakentamisen.

Napamoottoreiden kysyntä noussut

Metsäperävaunuissa käytettävien suomalaisten Black Bruin -napamoottoreiden kysyntä on noussut vuoden aikana huomattavasti. Napamoottorin avulla saadaan pudotettua käyttökustannuksia erityisesti polttoaineen osalta.

Napamoottoreita valmistava jyväskyläläinen Sampo-Hydraulics Oy lanseeraa elokuussa paljon uusia tuotteita, kuten rotaattori-tuotesarjan metsäkoneiden kourankääntäjiin.

Paahdeympäristöjä ennallistetaan

Paahde-Life-hankkeessa hoidetaan merenrantaniittyjä, nummia ja muita paahdeympäristöjä Natura-alueilla ympärin maan. Paahdealueiden kasvi- ja hyönteislajit eivät yleensä menesty muunlaisessa ympäristössä.

Hoitoon kuuluu muun muassa poltto, raivaus, siirtoistutus ja vieraslajien poisto. Polton avulla suojellaan uhanalaisia lajeja kuten hämeenkylmänkukkaa ja kangasajuruohoa.

PEFC-sertifioinnin hallinta uudistuu

Metsänomistajajärjestön muutos uudistaa myös PEFC-metsäsertifioinnin toteutuksen. Tähän asti sertifiointia ovat hallinneet alueelliset metsänomistajien liitot. Nyt niiden tilalle kaavaillaan uutta yhdistystä.

”Kun metsänomistajaliitot lakkaavat vuodenvaihteessa olemasta, sertifioinnin toteutus on järjesteltävä uudelleen. Mahdollisuus saada sertifikaatti metsänhoitoyhdistyksen jäsenyyden kautta säilyy kuitenkin ennallaan”, kertoo projektityöntekijä **Aija Rahikainen** MTK:sta.

Suurin osa metsistä sertifioitu

Tällä hetkellä Suomen metsistä noin 95 prosenttia on PEFC-sertifioitu. Sertifiointi on yleensä toteutettu alueellisena ryhmäsertifiointina metsäkeskusalueittain. Metsänomistaja voi hakea sertifikaattia myös itsenäisesti.

Mukana ovat alueen metsänomistajat sekä metsätalousyritykset ja -organisaatiot. Metsänomistajat saavat sertifikaatin metsänhoitoyhdistyksen jäsenyyden kautta.

Jotta alueellista ryhmäsertifiointia voidaan jatkossakin toteuttaa, MTK on Rahikaisen mukaan valmistellut uuden yhdistyksen perustamista yhdessä metsäalan toimijoiden kanssa.

”Uusi yhdistys toimisi sertifikaatin hakijana ja ylläpitäjänä metsänomistajien liittojen tavoin. Työnimeltään se on tällä hetkellä Kestävän metsätalouden yhdistys.”

Liittyminen edelleen helppoa

Rahikaisen mukaan metsänomistajan liittyminen sertifiointiin on jatkossa yhtä helppoa kuin aiemminkin.

”Sertifikaatin saa edelleen metsänhoitoyhdistyksen jäsenetuna. Jos ei ole yhdistyksen jäsen, voi ilmoittautua suoraan Kestävän metsätalouden yhdistykselle tai muulle sertifiointia tarjoavalle toimijalle.”

Ryhmäsertifiointi säästää Rahikaisen mukaan kustannuksissa. Se onkin metsänomistajan kannalta kannattavin vaihtoehto.

”Yritykset haluavat yhä useammin ostaa sertifioitua puuta. Puunmyynnin ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kannalta PEFC on järkevä valinta.”

PEFC-sertifiointi kertoo puutuotteen ostajalle ja käyttäjälle, että sen raaka-aine on peräisin kestävästi hoidetuista metsistä.

TIINA HEIKKINEN

Meto arvostelee budjettiesitystä

Metsäalan asiantuntijoiden (Meto) puheenjohtaja **Håkan Nystrand** arvostelee kovin sanoin valtiovarainministeriön ensi vuoden budjettiesitystä. Hänen mukaansa esityksessä on paljon korjaamisen varaa ja ristiriitoja.

Nystrandia harmittaa uusiutuvien luonnonvarojen puuttuminen esityksestä.

”Hallitusohjelmassa ei näy sanoja metsä, luonnonvara, metsäteollisuus tai biotuoteteollisuus. Paljon esillä oleva biotalous mainitaan vain teollisuuden uudistumisen painopistealueena ja uusiutuvuus energiasektorilla.”

Ministeriö esittää myös kemeratuen leikkaamista 15 prosentilla. Samalla metsien kasvua pitäisi kuitenkin parantaa kohtaamaan tulevia tarpeita.

”Uudet investoinnit ja suunnitelmat lisäävät vuotuista puun tarvetta 10 miljoonalla kuutiometrillä. Liikkumavaraa on nyt noin 15 miljoonaa kuutiota, mikä tulee hyvin nopeasti vastaan”, Nystrand toteaa.

Hänen mukaansa esityksessä halutaan leikata myös metsäkeskuksen määrärahoja ja irtisanoa henkilöstöä. Samoin liikenneinfran toimivuudessa on tällä hetkellä aukkoja.

”Nyt pitäisi luoda tavoitteellisempi metsästrategia, joka vaatii lisää henkilö- ja koneresursseja. Niiden avulla puu saataisiin liikkumaan paremmin metsästä jalostajille.”

Biotalouden vahvat näkymät eivät Nystrandin mukaan näy vielä ensi vuoden budjettikaavailuissa. Hän toivookin hallituksen aikeiden ja ajatusmaailman kirkastuvan varsinaisen budjetin teossa.

TIINA HEIKKINEN

»Hallitusohjelmassa ei näy sanoja metsä, luonnonvara, metsäteollisuus tai biotuoteteollisuus. «

HÅKAN NYSTRAND